

**TAYINAT PROJESİ
2015 KAZI SEZONU RAPORU**

[Yayın için değildir]

Prof. Dr. Timothy P. Harrison
Yakın ve Orta Doğu Medeniyetleri Bölümü
Toronto Üniversitesi
4 Bancroft Avenue
Toronto, ON, M5S 1C1
KANADA
tim.harrison@utoronto.ca

1 Şubat, 2016

GİRİŞ

Tayinat Arkeoloji Projesi (TAP), 2015 yılında, Tell Tayinat'ta 1 Haziran ile 31 Temmuz tarihleri arasında sürdürdüğü on birinci kazı sezonunu tamamlamıştır. Arazi çalışmalarını, 14 Eylül ve 20 Kasım 2015 tarihleri arasında yapılan iki aylık bir laboratuvar, analiz ve araştırma çalışmaları izlemiş ve bu süreç içerisinde 2015 sezonuna ilişkin rapor ve konferans sunumları hazırlanmıştır.

Araştırmanın 2015 kıdemli ekibi, Prof. Dr. Timothy Harrison (Proje Direktörü), Dr. Elif Denel (Asistan Direktör ve Alan 7 Sorumlusu), Dr. Stephen Batiuk (Kıdemli Saha Arkeoloğu), Dr. Lynn Welton (Alan 1 Sorumlusu), Dr. James Osborne (Aşağı Şehir Yüzey Araştırması Sorumlusu), Dr. Mark Weeden (Epigraf), Doğa Karakaya (Paleobotani Uzmanı) ve Dr. Fiona Haughhey (Buluntu Ressamı ve Arşivci)'den oluşmaktadır. Ayrıca projeye, Boğaziçi Üniversitesi, Bryn Mawr Üniversitesi, Brown Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Los Angeles California Üniversitesi (UCLA) ve Toronto Üniversitesi'nden dokuz arkeoloji öğrencisi katılmıştır. Sayın Nesrin Demirhan ise Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına temsilci olarak kazılara katılmıştır.

2015 sezonu Tell Tayinat arazi çalışmasının hedefleri: (1) Alan 1 ve 7'de, önemli stratigrafik soruları cevaplamak amacıyla ve TAP dahilinde yürütülen Tabaka 2 (2011-2015) araştırmalarının bir parçası olarak ve Tabaka 3'te (2016-2010) yapılması planlanan büyük ölçekli arkeolojik çalışmalara hazırlık olarak kazı çalışmaları yürütmek; (2) aşağı şehir yerleşim alanında sistematik bir yüzey araştırması yapmak; (3) arkeolojik park projesi kapsamında, Geç Hitit saraylarının bulunduğu alanda, özellikle de Alan 1'deki Tapınak II yapısına ait anıtsal kerpiç mimarinin konservasyon çalışmalarına "yumuşak kaplama" yöntemi uygulanarak devam

etmek; (4) ve Alan 1, 5 ve 7'den daha önceki sezonlarda çıkartılmış olan eserlerin analizlerinin yapılmasına devam etmektir.

ALAN 1 KAZILARI (L. WELTON)

G4.55 ve G4.56 Açmaları (Ö. Demirci ve L. Welton)

G4.55 ve G4.56 açmalarında yapılan kazı çalışmalarındaki ana amaç, açmalar üzerine koruma amaçlı yerleştirilmiş olan jeotekstilin altında, 2012 ve 2015 yılları arasındaki kazı yapılmayan zaman içerisinde oluşan ve bu açmaların kuzey açma duvarı boyunca görülen çökmelerin temizlenmesini de içermiştir. Özellikle G4.55 açmasının kuzeyinde olmak üzere önemli miktarda açma duvarı çöküntüsü olduğu görülmüştür. Erken Tunç seviyelerine (Alan Evresi 7-8) ait ve açma duvarının taban kısmında bulunan görece daha yumuşak ve küllü malzemenin çöküntüsü ile birlikte Demir I seviyelerine ait ve neredeyse hiç zarar görmemiş malzemenin bulunduğu geniş alanların büyük olasılıkla alttaki yumuşak malzemenin çökmesine bağlı olarak daha geniş kapsamlı bir çöküntü olduğu görülmüştür. Çöküntünün yaşandığı bu açma duvarının kesilmesi ve temizlenmesi için oldukça büyük bir çaba gösterilmiştir. Bu yapılan çalışmalar, iki açmanın da kuzey kesitinin sabitlenmesini sağlarken, Erken Tunç ve Demir Çağı tabakalarına ait önemli ve detaylı bilgi elde edilmesine de neden olmuştur.

G4.55 açmasında bulunan ve Erken Tunç Çağı'na (özellikle Alan Evresi 8b) tarihlenen bir seri duvar kesiti, yapım sıralarının daha iyi anlaşılması amacıyla kesilmiştir. Ayrıca, bu alanda daha önceki kazı sezonlarında ortaya çıkartılmış olan büyük mimari yapıya bağlı olarak ortaya çıkan önemli stratigrafik soruların cevaplanması da amaçlanmıştır. Bu alanda yapılan kesim ve temizlik çalışmaları sırasında stratigrafik olarak daha erken bir seviyeye ait olduğu anlaşılan duvarlar ortaya çıkartılmıştır. Ortaya çıkartılan bu duvar yapıların Alan 1'de şimdiye kadar bulunan en erken mimari evreye ait olduklarının anlaşılmasından dolayı ve büyük

olasılıkla Erken Tunç IVA (Amuq I) ya da Erken Tunç IVB'nin (Amuq J) erken dönemlerine tarihlenmelerinden dolayı geçici olarak ait oldukları Alan Evresi 9 olarak adlandırılmış bulunmaktadır.

G4.66 Açması (T. Spurrier ve Z. Mutlu)

G4.66 açmasında 2012 kazı sezonunda tamamlanan kazılar, açmanın batısındaki üçte birlik alanda Erken Tunç Çağı seviyelerine kadar inildiğini, fakat açmanın doğu tarafında büyük oranda Demir I çökeltisinin halen var olduğunu göstermiştir. G4.66 açmasının doğu kısmında yapılan incelemeler bu alanda benzer bir durumun söz konusu olduğunu göstermiştir. Açmanın batı kısmında ortaya çıkartılan ve Erken Tunç Çağı'na tarihlenen büyük bir yapıya ait duvar kalıntılarının daha üst seviyelere kadar korunagelmiş olduğu ve bu durumun tam tersi olarak, açmanın doğusunda bulunan üçte ikilik alanda Demir I tabakalarının daha derin seviyelere kadar indiği görülmüştür. G4.66 açmasında, daha derin seviyelerde bulunan Demir I tabakalarının bu açmada bulunan en erken Demir I tabakaları (Alan Evresi 6c) olduğu anlaşılmıştır. Fakat oldukça şaşırtıcı bir şekilde, G4.66 açmasının doğu kısmında 2015 kazı sezonunda yapılan kazı çalışmaları, zarar görmemiş Erken Tunç Çağı tabakalarına tahmin edilenden çok daha çabuk bir şekilde ulaşılması ile sonuçlanmıştır. 2015 kazı sezonunda G4.66 açmasında yürütülen kazılar, burada bulunan ve Demir I'e tarihlenen seramiğin büyük bir çoğunluğunun Alan Evresi 6b malzemesi ile yakından benzerlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Kazılar ayrıca G4.56 açmasında bulunan, Alan Evresi 6c'ye tarihlenen malzeme ile karşılaştırılabilecek fazla temiz olmayan çöküntünün varlığını göstermiştir. Kazı sezonunun sonuna gelindiğinde açmanın tamamında Erken Tunç Çağı tabakalarına ulaşılmış olup, birçok duvarın ana hatlarına ait çizgiler görünür hale gelmiştir.

ALAN 7 KAZILARI (Ö. DEMİRCİ VE E. DENEL)**G4.58 Açması (D. Joblonkay ve E. Künefecı)**

Alan 7, özellikle de G4.58 açması için 2015 kazı sezonunun ana amacını önceki kazı sezonlarında bulunan heykellerin bulunduğu arkeolojik alanları ve seviyeleri daha iyi anlayabilmek oluşturmuştur. Araştırmalar öncelikli olarak aslan heykelinin, Suppiluliuma heykelinin ve kanatlı boğa ve sfenksli sütun kaidesinin bulunduğu alan olan açmanın kuzey kısmına odaklanmıştır. Yapılan kazı çalışmalarında, bu alandaki stratigrafik tabakalaşmayı daha anlaşılır bir hale getiren bir seri seramik ve çakıl taşı döşeli tabanlar bulunmuştur. Ayrıca açmanın en kuzeyinde, büyük bir kısmı kuzey açma duvarının içinde kalan oldukça büyük kerpiç bir duvar ortaya çıkartılmıştır. Bu kerpiç duvarın kuzeybatı- güneydoğu yönünde uzanmakta olduğu, G4.58 ve G4.59 açmaları boyunca devam ettiği ve anıtsal heykellerin bulunduğu güneydeki alanın hemen kuzeyinde olduğu görülmüştür.

Açmanın batı kısmında bulunan, öncelikle kapı yapısının bir kanadını oluşturduğu sanılan, dizili taşlardan oluşturulmuş kalıntının batısında yapılan kazılar işlenmiş bazalt parçaları ortaya çıkartmıştır. Bu tabakaların alt seviyelerinde, oldukça iyi işlenmiş bir insan elinin yanı sıra tam ne oldukları henüz anlaşılmamış bazalt heykel parçaları bulunmuştur. Bu alandaki heykellerin birden fazla stratigrafik seviyede buldukları anlaşılmaktadır.

G4.59 Açması (M. Moore ve G. Türköz)

G4.58 açmasının doğusunda bulunan G4.59'da yürütülen kazı çalışmaları, Tapınak XVI'nın güneyinde bulunan alanın, özellikle G4.58 açmasında bulunan anıtsal heykellerin etrafındaki alanı ve strarigrafiyi daha iyi anlamak amacıyla başlatılmıştır. Açma, tam 9 x 9

metrelik alanı kapsayacak şekilde değil de, G4.58 ve G4.59 açmaları arasındaki açma duvarı boyunca, G4.58'in en doğusunda kalan 2 metrelik alanı içerecek şekilde, kuzey-güney uzantısında 9 m, doğu-batı uzantısında ise 3 m genişliğinde bir açma oluşturacak şekilde açılmıştır. Bu alanda yapılan kazı çalışmaları sonucu yaklaşık olarak 10-12cm genişliğinde uzun ince bir yapıya sahip ve kuzeyden güney açma duvarına kadar uzanan bir taş döşeme ortaya çıkartılmıştır.

Bu taş döşeme, açmanın en güney ucunda batıya doğru genişleyen, fakat stratigrafik açıdan daha geç bir tarihe ait olması muhtemel, ve dolayısıyla kuzey-güney doğrultusunda uzanan bu taş döşemeyi kesen, daha büyük taşlardan yapılmış başka bir döşeme ile kesişmektedir. Bu taş döşemelerin kullanım amaçları tam olarak bilinmemektedir. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan taş döşemenin doğusunda yapılan kazılar sert bir şekilde sıkıştırılmış ve içinde nari grupları olan, tabana yatay seramik parçaları içeren topraktan bir yüzey ortaya çıkarmıştır. Bu toprak yüzeyin kazılan alanın dışına, doğuya doğru devam ettiği görülmüştür.

G4.68 Açması (Ö. Demirci)

G4.68 açmasındaki kazılar önceki kazılarda belirlenen amaçlara göre devam etmiş, fakat öncelikli olarak açma duvarlarının kaldırılmasına odaklanmıştır. Buna ek olarak, 2012 kazı sezonunda açmanın doğusu boyunca açılan sondaj, bu alanda bulunan taş döşemenin devamını bulmak amacıyla batıya doğru genişletilmiştir. Bu çalışmaların sonucunda G4.58 açmasında ve G4.59 açmasının kuzeyinde bulunan ve aynı döneme ait olduğu düşünülen döşemeleri G4.68 açmasındaki bu taş döşeme ile bağlayan kısım ortaya çıkartılmıştır. Fakat bu döşemenin batıya doğru ilerlemediği görülmüştür. Kuzey-güney doğrultusunda uzandığı anlaşılan bu döşemenin en güney sınırı ortaya çıkartılmıştır. Ortaya çıkartılan ve döşemenin güney sınırını oluşturan alanın bu döşemenin kullanımına bağlı olarak nasıl bir bilgi sunduğunu kazı çalışmalarının

sonuna kadar anlamak mümkün olmamıştır. Ne yazık ki bu sondaj açmasının batı ucunun muhtemelen Klasik ya da Ortaçağ gibi daha geç dönemlerde, alanda bir zamanlar bulunan ve Demir Çağı'na ait yapılarda kullanılmış taşların yerlerinden sökülerek çıkartılması şeklinde bir hasara uğradığı görülmüştür.

AŞAĞI ŞEHİR YÜZEY ARAŞTIRMASI (J. OSBORNE)

Aşağı şehirde 2014 sezonunda başlatılan geniş kapsamlı sistematik yüzey araştırmasına 2015 kazı sezonunda da devam edilmiştir. Bu yüzey araştırmasının amacı, Tayinat'ta bulunan aşağı şehrin sınırlarını belirlemek ve Demir Çağı (M.Ö. 1. yüzyılın başları) boyunca Tayinat'ın ana yerleşim ve endüstriyel alanları olarak kullanıldığı tahmin edilen bu alanın yerleşim tarihini anlayabilmek ve bunların yanı sıra, alanda gerçekleştirilmiş ana aktiviteleri ortaya çıkarmak olmuştur. Bu aktiviteleri belgelemek için bulunan yüzey kalıntılarına ait sistematik bir yüzey araştırması gerekli görülmüştür. Bu yüzey buluntularının sistematik bir şekilde incelenmesi ile elde edilecek bilgi birçok belirli kategoriye ayrılmaktadır: (1) Yüzey buluntularına dayanarak aşağı şehrin tam olarak sınırlarının anlaşılması; (2) seramik sayısı ve ağırlığına dayanarak ve dağılımlarına bakarak yerleşimin hangi alanlarda yoğun hangi alanlarda seyrek olduğunun anlaşılması ve (3) seramik tipolojisine ve şehrin değişik kısımlarında bulunan diğer objelere dayanarak aşağı şehrin tamamında ya da ona komşu olan alanlarda alan kullanımı arasındaki farklar.

Aşağı şehrin yüzeyinde bulunan eserlerin dağılımını daha iyi anlamak için bu alan 10 x 10 metrelik, birbirleri arasındaki mesafe hektar başına 20 veya 25 metre olan unitelere bölünmüştür. Bu yöntem, uydu görüntüsüne dayanarak kabaca 16 hektarlık olduğu düşünülen Tayinat aşağı yerleşiminin yaklaşık olarak 400 uniteye bölündüğünü göstermektedir. Höyük alanının doğusunda bulunan 238 ünite 2015 kazı sezonunda ziyaret edilmiştir. Yüzey araştırması

yaklaşık on dört günü kapsayan bir arazi çalışması sürecinde tamamlanmıştır. Bu ünitelerde yapılan çalışmalarda 17973 adet seramik parçası kaydedilmiştir. Bu malzeme Tayinat'ın etrafındaki yerleşim alanının büyüklüğünün ve yerleşim yoğunluğunun anlaşılmasında kullanılabilir. Görülen bütün seramiklerden 5148 tanesi profil veren seramik parçası olup, Tayinat Demir Çağı seramik tipolojisine dayanarak tarihlenebilmektedir. Bu bilgi aşağı şehirdeki değişik aktivite alanlarını belirleyici niteliktedir. Yüzey araştırması süresince aşağı şehrin domestik bir yapısı olduğunu kanıtlar nitelikte bazalt öğütme taşları ve el değirmenleri ile seramik ağırlıklar da içeren 212 adet obje kaydedilmiştir.

MİMARİ KERPIÇ KONSERVASYON PROGRAMI (S. BATIUK)

Daha önceki Tayinat kazı raporlarında da belirtildiği gibi, Tayinat höyük üzerinde bulunan Tapınak Alanı'na ait anıtsal kerpiç mimari üzerinde son iki yıldır tarafımızdan uygulanmakta olan konservasyon programı kapsamında rehber niteliği taşıyan ve iyileştirme stratejisi içeren değerlendirme 2012 yılında yapılmış bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında yürütülen ilk temizlik çalışmalarının ardından Tayinat Tapınakları'nın (Bina II ve XVI) konservasyon ve sağlamlaştırma çalışmaları 2014 yılında başlatılmış ve 2015 yılı boyunca da devam etmiştir. 2012 yılı değerlendirmeleri kapsamında yapılan analizlerin sonucunda "yumuşak kaplama" olarak adlandırılan bir yöntem kullanılması kararı alınmıştı. Bina mimarisinin yeniden inşa edilmesinden farklı bir yöntem içeren metot, kazılarla ortaya çıkartılan mimari kalıntıların etrafına daha sonra geri dönüşümü olacak şekilde bir kerpiç "kabuk" niteliğinde yapılanma içermektedir. Kerpiç "kabuk" niteliğindeki duvarların arasındaki boşluk toprakla doldurularak kalıntılar korumaya alınmaktadır. Yumuşak kaplama yöntemi antik binanın orijinal şeklini ziyaretçilerin görmesi için korurken, var olan arkeolojik kalıntıları temelde geri gömerek koruma altına almaktadır. Kalıntıların üzerine serilen bir kat jeotekstil, arkeolojik kalıntıları araya

doldurulan topraktan ve kerpiç kabuktan ayırarak koruma altına alınmasını sağlamaktadır. Bu çalışmalar 2014 yılında Tapınak XVI için tamamlanmış olup, 2015 yılındaki çalışmalar da daha büyük ve daha kapsamlı bir yapı olan Bina (Tapınak) II'ye kaydırılmıştır.

Tayınay Arkeoloji Projesi (TAP), 1930'larda Chicago Üniversitesi Yakın Doğu Enstitüsü (*Oriental Institute*) tarafından kazılmış olan Bina II'ye ait kuzey duvarını 2004 ve 2005 kazı sezonlarında Alan 1 araştırmalarının bir parçası olarak yürütülen çalışmalarda yeniden ortaya çıkarmıştır. Dikey olarak höyüğün taban seviyesinden beş metreden fazla aşağıda bulunan ve Bina II'nin kuzey duvarının güney yüzünü alttan destekleyen alanın kuzey kesitinin büyük ölçüde açığa çıkartılmış olması ve bu bölgenin üst seviyelerinin koruma altına alınması benzersiz zorluklarla ortaya koymuştur. Kazı yapılmayan sezonlarda jeotekstil ile kaplanmış olmasına rağmen, bu kuzey kesit yıllık kış yağmurlarından etkilenmiş ve bunun sonucu olarak da bu kesitin korunmaya alınması 2015 sezonunun amaçlarından biri haline gelmiştir (detaylar için bkz. yukarıda bulunan Alan 1 Araştırmaları).

Bina XVI için geliştirilen yumuşak-kaplama/"kabuk" uygulamasının aynısı, Bina II'ye de korunagelmiş olan yapının bazı özel durumları göz önüne alınarak uygulanmıştır. Özellikle Chicago kazılarından beri oluşan erozyondan etkilenmiş olan Tapınak II'ye ait kuzey duvarının oldukça kolay ufalanan güneşte kurutulmuş kerpiçten yapıldığı görülmektedir. Kerpiçlerin belirgin dış hatlarının ayırt edilemez toprak karışımına dönüşmüş olması göz önüne alınarak koruma çalışmaları yürütülmüştür. Alan 1'in kuzey kesitinin dikey yüzü nedeniyle ortaya çıkan kısıtlamalar da göz önüne alındığında, yumuşak-kaplama işlerine başlamadan önce, bu kesitte en dışta bulunan büyük bir "dilim" in, tapınak duvarına ait daha iyi korunmuş iç kısmın ortaya çıkartılması amacıyla kesilmesi ya da tıraşlanması zorunlu hale gelmiştir. Yaklaşık olarak 30 cm kalınlığında yıkıntı halindeki bir toprak tabakası duvarın güney yüzünden kaldırılmış ve benzer bir durum tapınağa ait sütunlu giriş ve tapınağın iç odasını ayıran kuzey sütununun etrafı için de

söz konusu olduğundan buralarda da aynı şekilde uygulanmıştır. Bu kazılar, tapınağın doğusunda bulunan anıtsal girişin parçası olan taş basamakların en kuzeydeki kalıntılarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Yumuşak-kaplama yönteminde kullanılan farklı bir yöntem kapsamında, yapısal desteğin oluşturulması amacıyla kaplamanın içine tel ağlar konulmuştur. Sağlam tel ağlar arkeolojik duvar kalıntılarını kaplayan jeotekstilin üzerine serilmiş ve daha sonra konservasyon amaçlı yapılmış olan ilk ve ikinci sıra kerpiçlerin arasına sandviç şekilde yerleştirilmiş, aynı işlem üçüncü, dördüncü ve sonuncu sıra kerpiçler arasında da uygulanmıştır. Bu çalışma, özellikle muhtemel erozyon ve Alan 1'in kuzey kesitinin derinliğine bağlı olarak alttan oluşabilecek oyulmalara karşı yapıya ait yumuşak-kaplama olarak yapılan dış yüzeyin sabitliğini arttırmak için yapılmıştır.

Ayrıca, kuzey tapınak duvarını ve Alan 1'in açığa çıkmış olan kuzey kesitini korumak amaçlı, planlı bir şekilde yapılmış kalıcı bir çatı koyulana kadar geçici bir kora çatısının gerekliliği kararı alınmıştır. Tapınağın kuzey duvarının Alan 1 kazılarının sınırında olması, bu kazıların ulaştığı derinlik ve erozyonun neden olduğu hasar göz önüne alındığında, geçici bir koruma yapısının konservasyon çalışmalarının boşa gitmemesi adına oldukça önemli ve gerekli olduğu kanaatine varılmıştır. Geçici bir çözüm olarak yapılan üstü kapalı koruma yapısı, Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın belirlediği kurallar gereği, arkeolojik kalıntılara zarar vermeyecek şekilde tasarlanmak ve tamamen çıkartılabilir ya da taşınabilir olmak zorundadır. Buna uyabilmek için çatıyı destekleyen ayaklar çapa görevi gören, içine beton dökülmüş kovalara oturtulmuş ve korunmuş arkeolojik kalıntıların üzerindeki bir seviyeye, fakat ek destek oluşturması amacıyla kalıntıları üzerini kaplayacak şekilde yapılan kerpiç kaplamanın içine yerleştirilmiştir. Betonun ağırlığı, kaplama içine yerleştirilen toprağın kuvveti, tel ağlar, kerpiç kaplama, yerleştirilen bu geçici çatının güneye doğru genişleyerek hem Bina II'nin kuzey

duvarını hem de Alan 1'e ait kuzey kesiti kaplamasını kaldıracak şekilde hesaplanarak tasarlanmıştır. Çatının yüksekliği, mevsimsel rüzgar ve yağmurlara karşı daha fazla koruma sağlamak amacıyla 30 cm ile sınırlı tutulmuştur.

Bina II'nin iç odalarını ya da "kutsal oda"yı da içeren batı kısmının konservasyon ve restorasyon çalışmalarının Tayinat 2016 arazi sezonunda yapılması planlanmıştır. Bu çalışma sadece tapınağın değil, bu alandaki Geç Hitit kalıntılarını içeren daha geniş bir kutsal alan ve ona bağlı diğer alanların da daha net bir şekilde gözle algılanmasını sağlayacaktır. Bu çalışma, ayrıca Bina II'ye ait, içinde heykellerin ve taş anıtların gerçek ölçekli replikalarının (detaylar için bkz. bir sonraki açıklama) da bulunacağı arkeolojik parkın bir parçası olarak, Tayinat'ın uzun arkeolojik tarihinin gözle görülür bir stratigrafik profilinin oluşturulmasında etkin olacaktır.

LUVİCE ANITLAR VE HEYKEL KONSERVASYON VE RESTORASYONU

Tayinat'ın Tapınak Alanı'nda dikilmiş olan Hiyeroglif stelin ve anıtsal bir geçiş alanına ait heykellerin üzerinde yürütülen restorasyon çalışmaları 2015'te devam etmiştir. Yüzlerce bazalt parça çıkartıldığı tarihe göre belgelenmiş (envanterleme, kayda geçme ve fotoğraflama/dijital tarama) ve ön analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda bir restorasyon programının oluşturulma çalışmaları yürütülmüştür. Şu ana kadar yaklaşık 3000 bazalt parçanın belgelenmesi tamamlanmıştır. Bu restorasyon projesine bağlı olarak Tayinat'taki anıtların gerçek ölçekli replikaları yapılarak, planlanan Arkeolojik Park'ın bir parçası olarak alandaki gerçek yerlerine yerleştirilmesi planlanmaktadır. Bu replikaların yapımı kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan 2014 yılında izin alınmıştır.

SONUÇ GÖZLEMLERİ

Tayinat Arkeoloji Projesi 2015 sezonu araştırmaları özellikle Alan 1 ve 7'de bulunan Erken Tunç ve Demir Çağı'na ait yerleşimlerin arkeolojik kalıntılarının ne kadar zengin olduğunu göstermeye devam etmiştir. 2015 sezonu, Tayinat'ın aşağı şehrinde 2014 yılında başlatılan kapsamlı yüzey araştırmasının da tamamlandığı yıl olmuştur. Bu araştırmanın sonuçları antik yerleşimde bulunan yaşam ve endstryel aktivite alanlarına ilişkin kritik ve önemli bilgiler sağlayacak niteliktedir.

Ayrzca Tayinat'ın Geç Hitit i kalesine ait saray ve tapınak alanlarını oluşturan anıtsal kerpiç mimarinin korunması amacıyla yürütülen konservasyon çalışmalarının 2015 sezonunda devam etmiştir. 2014 yılında yapımı tamamlanan yürüyüş yolu, ziyaretçi gözlem platformu ve işaret levhaları ile birlikte bu çalışmalar planlanan Tayinat Arkeoloji Parkı'nın ilk aşamasını oluşturmaktadır. Gelecek sezonlarda bu alanlarda çalışmalar geliştirilecektir. Hiyeroglif Luvice stel restorasyonu ve tapınak alanı kapsamında dikilmiş olan heykellerin restorasyon çalışmaları tamamlandığında, replikalarıyla canlandırılacak orijinal arkeolojik alanlar ziyaretçilerin bilgilendirilmeleri ve alan deneyimleri açısından etkin olacaktır. Bu kapsamlarda yürütülen çalışmalara geliştirilerek devam edilecektir.

TEŞEKKÜR

Tayinat Arkeoloji Projesi 2015 sezonu çalışmaları Toronto Üniversitesi tarafından verilen çömert bağışlar, National Geographic Society tarafından verilen fon ve Kaplan Fonu tarafından desteklenmiştir. Araştırmaların yürütülmesi için gerekli kazı çalışmalarına verilen izin için Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne ve arazi sahiplerine, özellikle de Kuseyri ailesine arazilerinde gerçekleştirdiğimiz araştırmalarımıza çok iyi niyetli bir şekilde ev sahipliği yaptıkları için teşekkür etmek isterim. Devlet müze temsilcimiz olarak, Tayinat Projesi'ni yorulmak bilmeden destekleyen Sayın Nesrin Demirhan'a en derin takdir ve teşekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca, Hatay Arkeoloji Müze müdürü Sayın Nilüfer Sezgin'e ve müze çalışanlarına sezon boyunca sundukları yardımlar için teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Son olarak, bütün proje ekibinin sonsuz çabaları olmadan bu kazı sezonunun başarılı sonuçlarına asla ulaşamayacağını belirtir, göstermiş oldukları çabadan dolayı bütün ekibime teşekkür ederim. Ayrıca Özge Demirci'ye bu raporun çevrilmesindeki yardımlarından dolayı teşekkür ederim.